

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul II. — No. 46.

23 Noembre, 1897.

INCREDEREA POLITICĂ

durere nespusă te pătrunde cînd stai și petreci cu luare aminte și cu sufletul curat dificultățile prin cari trec Români de peste munți în aceste momente.

Se desbinară mai anii trecuți. Ar voi să se ralieze acum, pentru că atentatele Maghiarilor devin tot mai îndrăznețe, tot mai cutropitoare. E în orice cas o pornire românească tendința, ca rîndurile Românilor să se stingă și să se cimenteze, pentru ca prin unire forțele de rezistență să sporească și să izbutească a înfrîna pe cei ce cu o oarbă patimă se aruncă asupra neamului românesc.

E cel mai firesc lucru din lume, ca unirea să se facă între frați.

Dar ea se face greu, și adeseori par-că ai sentimentul, că n'are să reușească.

Și care-i adevărata cauză ce creiază aceste dificultăți?

E neîncrederea ce-i stăpînește pe unii și pe alții, neîncredere ce s'a ivit și s'a dezvoltat de vr'o șase ani încoace, nu atît din pricina unor Dumnezeu știe ce profunde și implacabile divergențe politice ce ar fi existat între ei, ci din cauză că disensiunile noastre politice de aici, rivalitățile noastre de partid s'au infiltrat încet încet mai ales în acești șase ani din urmă în rîndurile lor, divizîndu-i și pe ei în gru-

pări mai mult sau mai puțin sinonime cu partidele noastre. —

Și precum la noi s'a făcut luptă politică militantă pe chestiunea națională, așa s'a diferențiat această luptă și în Transilvania. Și precum e de greu de conceput ideia, că partidele noastre s'ar putea uni pe această chestie, *pe chestia de a se ști ce atitudine ar trebui să aibă ele în fața luptelor Românilor de peste munți în potrivă Maghiarilor*, tot astfel pare că e de greu pentru ei de a se uni pe baza unei absolute neutralități față de unilateralele înfrîngeri de partid de aici. Legăturile unora și înclinările altora pentru unul sau altul dintre partidele noastre alimentează neîncrederea între ei, sbuciumă adîncimile sufletelor lor și paralizează forțele lor.

Și această tocmai acum, în aceste momente mari în viața internă a Austro-Ungariei, cînd dintr'o zi într'alta evenimentele se precipită cu o vertiginoasă repezițiune și cuvîntul poporului român ar putea trage în cîmpăna desvoltării lucrurilor mai mult ca oricînd mai înainte.

Neîncrederea e o chestie de combinațiuni și de sentiment. Sentimentul acesta însă e rezultatul combinațiunilor, iar acestea sunt esențiale în politică; nimeni nu le poate nesocoti, pentru că fără ele nu se face, nu se poate face o politică. Combinațiunile însă nu prind, dacă nu au un substrat de

adevăr, dacă nu se bazează pe o serie de fapte din cari ele rezultă în înlanțuire logică, și se impun astfel fiecărei minți gânditoare.

Apoi aici e aici. Neîncrederea reciprocă dintre Români din Transilvania e întemeiată și ea pe combinațiuni logice, ce reies cu fatalitate și lămurit din o serie de fapte de notorietate publică și în contra cărora nu există apel.

Se înșală deci toți cari cred, că aceste combinațiuni ar putea fi covârșite de bunăcredința unora sau altora, cât timp faptele continuă a exista și a înrui.

De aceea e natural, ca toți cei ce nu vor să fie reciproc bănuți, să facă tot posibilul de a se încredința în chip real unii pe alții, că sunt liberi de influențele unilaterale ale unui și ale altui partid dela noi. Să înlătore tot ce dă, cu și fără teme, loc la această nenorocită neîncredere reciprocă.

Deocamdată frații noștri să se mulțumească cu gândul, că *Tara întreagă*, opinia ei publică, e cu ei, îi însoțește cu simpatiile ei cele mai sincere în luptele lor și îi sprijinește fără a le cere în schimb decît: unirea lor în gînd, unirea lor în simțire și astfel o frățească solidaritate între ei în fapte.

Îi rugăm și îi conjurăm să nu persiste, nici unii nici alții, în raporturi cu curentele de partid dela noi, pentru că noi înșine trebuie să deplîngem desbinarea partidelor

noastre pe o chestie de sentimente sfinte, cum este chestia ajutorului ce ar trebui sau ar putea să-l dea oficialitatea noastră, politica partidelor noastre, luptei fraților noștri pentru emanciparea lor.

Toate partidele noastre vor, în fond, binele lor, toate doresc din suflet să-i vază uniți și astfel tari pe drumul ce duce din robie. Iar dacă, cu toate acestea, se manifestă în partidele noastre *curente izolate* de a-i diviza, sub pretextul unui plus platonice în naționalism, ei să asculte glasul opiniunii noastre publice, generale și unanime care le strigă: nu persistați în desbinare, nu vă luați după unul sau altul din curentele din partidele noastre, ci strîngeți rîndurile voastre, pentru ca de tîria lor să se frîngă ori și ce curente lăturalnice dela noi, iar voi, uniți și tari, să nu priviți decît înainte, fiind siguri, că îndărătul vostru nu mai sunt impulsuni singuratice, unilaterale și neputincioase, ci este România liberă întreagă, cu toate partidele ei, cu toată dragostea ei, nebiruită, cu toată abnegațiunea impersonală și sfîntă a unei întregi națiuni conștiente și tari prin unitatea simpatiilor ei pentru voi.

Uniți-vă deci în dragoste reciprocă, depărtînd motivele de disensiune dintre voi, și cu încrederea sufletelor curate întăriți rîndurile voastre, căci voi știți mai bine decît noi, că numai astfel veți putea birui pe adversarii naționalității noastre comune!

Neagu.

CONTRASTE FATALE

Europa întreagă asistă, cu încordată atenție, la spectacolul ce-i oferă luptele naționalităților din Austria în lunile din urmă. Scandalurile din Camera Austriei, revoluția parlamentară, împiedi-

care reînnoirii Dualismului, manifestațiunile sgomotoase din stradele Vienei și din alte puncte ale Austriei — toate acestea par-că sunt semnele caracteristice ale unui Stat-cadavru în stare înaintată de descompunere.

Izbirile deosebitelor tendințe ale popoarelor Austriei și lipsa de idei și de curaj în guvernele de acolo au produs, și trebuie să producă, în toată lumea civilizată impresiunea, că forma actuală de Stat a Austriei e o nenorocire și pentru popoare și pentru guverne. Părerea generală a Europei întregi am putea zice, este că Austria sau se va federaliza în curînd, sau se va desființa.

Austria, da, numai despre Austria e vorba, nu și despre *Ungaria*.

Din contră, Maghiarii se laudă mereu prin presa lor și prin cea străină ce stă în solda lor, că punctul fix al monarhiei habsburgice este Ungaria. În această țară nu există măcar colisiuni naționale, necum lupte atît de înviersunate ca în Austria. Naționalitățile din Ungaria, continuă Maghiarii, sunt mulțumite, dovadă că sunt liniștite. O tăcere de mormint domină în țările de sub Coroana Sf. Ștefan, unde nici că există măcar o chestiune de naționalități!

Și să nu i se strîngă de durere fiecărui Român inima, cînd trebuie să vadă că Ungurii izbutesc a produce acest, pentru ei atît de favorabil contrast, între Austria și Ungaria?

Dar așa era să fie oare, dacă Românii din Transilvania nu erau ținuți pe loc în anii din urmă?

Ce situație splendidă ar fi azi pentru ei, dacă ei aveau puțința de a continua acea admirabilă politică de agitațiuni pe care unii dintre ei o preconizau și o preconizează cu o nespūsă tărie de convingere?

Pentru fiecare om cu capul bine rînduit e clar: că dacă agitațiunile românești se continuau; dacă ei mobilizau deputațiuni monstre de popor, de cîte 1000—2000 de Români, cîte 2—3 asemenea deputațiuni pe an la Viena, *nu spre a cerși drepturi, ci spre a-și manifesta nemulțumirea lor și forța lor*; dacă ei, sprijiniți

de noi, izbuteau a face *pe Slovaci* și pe *Sirbi* să-i imiteze și să trimită și aceștia analoage deputațiuni de popor la Viena; dacă pe fiecare an ei convocau serii întregi de meetinguri de protestare și, *oricare ar fi fost alitudinea guvernului maghiar*, ei adunau în toate centrele românești mii și zeci de mii de Români și nu părăsiau tărîmul de întrunire decît în fața puterii armate; dacă ei, sprijiniți de noi, își fondau la Viena un organ de publicitate în limba germană care să-i apere și să aducă la cunoștința tuturor factorilor din Tripla Alianță luptele lor titanice în contra prepotenței maghiare, — oare n'ar săltă azi de bucurie inima fiecărui Român, oare ar mai putea Maghiarii să scoată în relief un contrast între Austria și Ungaria, un contrast în favorul acestei din urmă țări?

Oare azi, cînd o suspendare a constituțiunii austriace pare legitimată în fața lumii întregi, nu ar părea explicabilă abrogarea Dualismului, și s'ar putea sustrage Viena de sub imperativul categoric de a introduce în întregul imperiu habsburgic o constituție federală care să dea tuturilor popoarelor satisfacțiunea pe care ele o revendică, de atîția ani, cu atîta energie? . . .

Dar zic unii: *se opune Germania*. Apoi bine, crede cineva că această opoziție a Germaniei are să cedeze, dacă națiunile din Ungaria, prin fatalismul lor, prin liniștea și nemișcarea lor confirmă aserțiunile infame ale Maghiarilor, că în Ungaria nici nu ar fi existînd măcar o chestie a naționalităților? Apoi *Germania* are să pună pe națiunile din Ungaria în acțiune în privra Maghiarilor? !

Nu e oare patent ca lumina zilei, că Germania, care are un interes ca aliata ei, Austro-Ungaria, să fie o forță de rezistență în contra pericolului dela Mează-Noapte-Răsărit, *trebuia să cedeze îndată* ce prin sgomotoase și sistematice mișcări

naționaliste în Ungaria se producea, cu fatalitate, convingerea generală, că Dualismul este, din cauza naționalităților, un aranjament nenorocit pentru puterea de acțiune în afară a Austro-Ungariei?

E mai mult ca sigur, că aceste sincrone mișcări naționaliste în amândouă părțile monarhiei habsburgice ar fi reușit a pune azi capăt atât întregului Dualism cât și artificialei hegemonii a Germanilor din Austria și a Maghiarilor din Ungaria.

Și Românii din Ungaria și Transilvania aveau puțința de a inaugura *ei* acest sistem de lupte, și de a conduce *ei* pe celelalte națiuni, și de a avea *ei* neperitoarea glorie de a fi făcut și executat planul de desființare a unei atât de înfricoșate stări de lucruri, cum a fost și mai este sistemul de exploatare națională din Austro-Ungaria.

Iar noi, România, dacă înțelegeam rostu situației, dacă în loc de a lăsa ca chestia națională să fie exploatată în mici scopuri de partid, dacă în loc de a diviza pe Românii de peste munți, îi sileam prin iubirea și unanimitatea noastră să stea mereu uniți și îi sprijineam cum se cuvenea să i sprijinească o țară mindră și bogată cum este patria noastră, azi România ar fi considerată ca un inger protector al Românilor

din Transilvania și chiar al tuturor celorlalte națiuni civilizate dar oprimate din Austro-Ungaria!

Sprrijinul larg pe care l'ar fi dat România liberă, opinia ei publică, totalitatea inteligențelor ei luminate și a inimilor ei generoase, luptelor Românilor de peste munți, s'ar fi întins și asupra aliaților fraților noștri, și acești aliați ar ști azi *cui* au să-i fie recunoscători pentru sprijinul eficace pe care l'au primit prin Românii din Transilvania, și simpatiile cele mai calde și sincere ar încălzi azi pe toate națiunile slave din Austro-Ungaria pentru România!

Dar ceea ce nu s'a făcut, se mai poate face. Mai este vreme, deși puțină. E ora unsprezece. Să ne ridicăm la o unire senină a forțelor noastre libere și să dăm fraților ce luptă peste munți întreg concursul nostru.

Iar ei, cari au azi puțința de a vedea ce trebuiau să facă și n'au făcut sau n'au putut, dar ce ar trebui să facă cel puțin de aci înainte, *ei* să nu-și mai piarză vremea pe căi diplomatice neumblate, ci să se orienteze și să meargă strîns uniți, ziduri de falangă pe drumul ce le este indicat de situație.

Dante.

ÎN SITUAȚIE ISTORICĂ

Unul din idealurile citorva conducători români de peste munți pare a se realiza: constituția centralistă din Austria este pe cale de a fi suspendată.

E în orice cas un lucru astăzi cert, că Austria se apropie de o fază istorică în evoluțiunea ei. Ea se găsește azi pe pragul absolutismului. Dar nimeni să nu creadă, că ea ar putea să persiste cu o

asemenea constituție. Absolutismul are să fie o fază transitorie, iar forma de Stat definitivă, pe care Austriei i-o impune intima ei natură etnografică, nu poate fi în nici un cas, decât federalismul, nu în formă sa istorică — feudală — clericală, ci federalismul național și așezat pe bazele unei democrații cumpănite, federalismul națiunilor delimitate unele de altele după marile lor hotare etnografice.

Introduce-se-va această formă a federalismului în Austria?

Nimeni nu poate da azi un răspuns la această întrebare.

Dar ori cum ar fi, Românii din Transilvania au cuvinte puternice de a saluta cu bucurie falimentul constituțiunii austriace care timp de treizeci de ani a ținut libera dezvoltare a națiunilor din Transilvania pe loc.

Ceea ce trebuie să intereseze însă pe fiecare Român în prima linie, este soarta Dualismului austro-maghiar.

După tratatul în virtutea căruia s'au așezat bazele atestei ibride forme de Stat, Ungurii înțeleg a persista într'o comunitate politică cu Austria numai cât timp această țară este guvernată constituționalicește și își păstrează forma sa constituțională de astăzi. Indată ce această formă s'ar suspenda și ar fi înlocuită cu federalismul, Ungurii vor proclama uniunea personală, adică ruperea oricărei comunități politice cu Austria în afară de comunitatea tronului habsburgic.

Guvernul maghiar a exprimat de repetite ori această interpretare a tratatului ca interpretarea sa proprie. Acum de curând el a reînnoit-o în organele sale semi-oficioase, în special în Pester Lloyd.

Prin urmare e lămurit: dacă în Austria se va suspenda constituția, și se introduce sau ba, sistemul federal, Ungaria se desface de Austria.

Se ivește chestia: Curtea dela Viena,

admite-va ea această separațiune sau ba?

După politica pe care a făcut-o Împăratul Francisc Iosif I pînă acum s'ar putea aproape crede că da!

Dar să zicem, că nu. Și în acest cas un conflict al Curții cu Maghiarii ar deveni inevitabil, și tot așa de inevitabilă are să fie apoi generalizarea crizei în întreaga monarhie habsburgică.

Ce vor face Românii din Transilvania în aceste momente cari pot deveni istorice în viața lor?

Unirea tuturor forțelor lor e impusă azi!

Succesiunea bruscă a întâmplărilor trebuie să producă o colosală presiune asupra tuturor velleităților de desbinare. Toate sacrificiile trebuiesc făcute pentru ca poporul românesc întreg din Transilvania și Ungaria, să răspundă ca un singur om la chemarea ce-i vor face-o propriile sale interese de emancipare și conservare.

Dacă nu se poate ști după acum cum va ieși Dualismul din această periculoasă criză, un lucru e mai presus de orice discuție, mai presus de orice îndoială:

Românii zid de vigoare și de devotament trebuie să fie de aci înainte!

Patriotismul lor senin trebuie să suprime orișice pasiuni în inimile lor și să nu dea drum decât numai unui singur simțămînt: abnegațiunii pentru cauza poporului român!

CRIZA INTERNĂ DIN AUSTRIA

ȘI

POLITICA EXTERNĂ A GERMANIEI

Revista *Deutsches Wochenblatt* dela Berlin (No. 45) editată de d. *Otto Arendt*, publică un foarte remarcabil articol despre relațiile Germanilor din Imperiul german față cu «chestia națională» a Germanilor din Austria.

Acest articol, scris evident din punct de vedere național german, presintă multe analogii cu *raporturile ce există între politica externă a României față de politica internă a Ungariei*.

Din această cauză credem că cetitorii noștri vor lua cu interes cunoștință despre acest articol.

Se știe, că în urma opririi întrunirilor germane din Austria din partea guvernului Baden, era să se țină la Berlin o întrunire publică la care aveau să ia cuvântul și câțiva membri germani ai Camerei austriace. *Guvernul german a interzis însă această întrunire.*

Iată acum articolul din «*Deutsches Wochenblatt*» :

Oprirea întrunirii în care deputații germani ai Camerei austriace aveau să ia cuvântul în Berlin, constituie una din acele greșeli politice prin cari un guvern ajunge tocmai la un rezultat contrar celui pe care-l urmărește.

Germanismul nu mai este o noțiune geografică, el nu se mai poate închide după întimplări între hotarele țării. Marea națiune germană constituie o unitate, ori cărei comunități politice ar aparține membrii ei. Aceasta nu împiedică nici de cum, ca Germanii să fie cetățeni credincioși și vrednici de încredere în State negermane, dar dacă ei sunt asemenea cetățeni, aceasta nu va

să zică, că ei ar fi încetat de a mai fi Germani, trăiască ei în Austro-Ungaria, în Statele unite ale Americii sau în altă parte. *Despărțirea politică nu poate, în nici un chip, să atenueze comunitatea națională.*

Ori ce chestiune ce se referă la Germanismul întreg, este pentru noi o chestiune națională, fără deosebire dacă e vorba de Germanii din sau în afară de hotarele imperiului. Imperiul nu are numai datoria de a-și apăra supușii săi din lumea întreagă, ci are și *datoria de onoare de a reprezenta întreagă naționalitatea germană. În fața acestei datorii de onoare au să dispară, în anumite împrejurări, toate rațiunile conveniențelor politice.*

Precum s'au dezvoltat lucrurile în Austria, ar fi miopie dacă nu am recunoaște, că interesele noastre naționale reclamă de a da Germanilor atât de primejduiți acolo cel puțin un ajutor moral.

Da, este adevărat, că nici o țară nu este îndrituită a interveni în politica unei alte țări. Dar și acest princip are margini. Sun casuri cînd proceduri interne în țări vecine pot provoca o intervențiune armată, precum s'a văzut în asediul Anversului de către Francezi, la intrarea Rușilor în Ungaria, în luptele trupelor prusiene în Saxonia și Baden, intervențiunea în Kurhesen etc. Cînd crescînda înverșunare în Austria duce la un războiu de rase la hotarele noastre, la zdrobirea Statului habsburgic (!) nouă ni se creiază consecințe politice de cea mai serioasă natură. Deja această considerație politică a lucrurilor, făcînd abstracție de toate pornirile naționale, ne dictă a nu privi dezvoltarea lucrurilor din Au-

stria ca ceva ce ar fi în afară de sfera noastră de interese.

Putem noi persista, de dragul Triplei Alianțe, ca simpli spectatori, în timp ce opt milioane de Germani sunt expuși a fi desbrăcați de naționalitatea lor?. *O mai mare dovadă de lipsă de prevedere nici nu s'ar putea închipui.*

Tripla Alianță a fost o capo d'operă a lui Bismark. Lui îi datorește lumea menținerea păcii europene. Dar constelațiunile politice sunt schimbătoare.

Principele Bismark reuși a menține Tripla Alianță mai ales prin faptul, *că nu avea nevoie a se rezima numai pe ea.* El avea totdeauna un al doilea fer în foc, *ferul rusesc.* Dar tristul diletantism al erei lui Caprivi surpă puntea ce duce spre Rusia. De atunci oamenii de Stat dela Viena cred, *că Germania are nevoie de Tripla Alianță și de atunci Berlinul a încetat de a mai fi punctul central al politicii din lume.*

Valurile Panslavismului par a se fi așezat deocamdată, în Rusia; acest Imperiu se vede, dela războiul chinez-jaпонез încoaci, în fața unor enorme probleme în Asia. El are nevoie de un razim în Germania și este azi intermediarul firesc între noi și Franța. A sosit momentul, când iarăș trebuie să fie pentru noi al doilea fer în foc, *ferul rusesc.*

Dacă Englezii ne amenință a arunca Tripla Alianță în aer, noi putem răspunde cu zîmbet. Englezii ar trebui să resolve mai întiiu chestia egipteană și cea asiatică în sensul Franței și a Rusiei, înainte de a putea provoca o coaliție înotriva Germaniei. Oricît ar fi de mare influența Engliterii la Roma, Italia nu se poate desface de Tripla Alianță, pentru că alt razim nu există pentru spetele ei. O alianță cu Franța? Poate fi aceasta în folosul Engliterii? *Pentru*

Austro-Ungaria există posibilitatea unei alianțe cu Rusia și cu Franța, dar și aici prima condiție prealabilă ar fi o înțelegere în chestiunea orientală.

O asemenea politică ar însemna însă o sfidare a Germanilor și a Maghiarilor, fără a mai vorbi de Polonezi, și ar putea deveni ușor sinonimă cu stîrșitul imperiului habsburgic.

Vor sau nu vor bărbații de Stat dela Viena: propria siguranță a imperiului lor le impune a acoperi flancul imperiului german.

Tocmai din acest punct de vedere, nu avem nici un motiv de a cerși favoarea Camarilei dela Curtea vieneză; din contră, în Tripla Alianță noi suntem distribuitori, *nu primitori.*

În asemenea împrejurări, *Tripla Alianță* are pentru noi importanță modificată, sau mai bine zis o importanță scăzută. De aceea, cu atît mai puțin ni se poate cere ca de dragul Triplei Alianțe să suferim atentate la onoarea noastră națională.

Lupta, pe care o poartă Germanii din Austria este o luptă pentru noi; ei sunt avan-garda noastră, sentinela noastră dela Miazăzi.

De aceea, Germanii ce luptă în Austria să fie încredințați, că întreaga națiune germană stă tot mai unanimă la spetele lor, și că nu e nevoie de nici o întrunire politică spre a le manifesta aceasta.»

Autorul arată apoi, că este o rușine că autoritățile germane au interzis întrunirea dela Berlin și au oprit astfel pe «eroicii reprezentanți ai poporului german din Austria să ridice liber cuvîntul lor la noi» — «dar inimile nu se pot reglementa polițienește, ele bat pentru Germanii din Austria, cum băteau odinioară pentru cei din Schleswig-Holstein. Ora învingerii va sosi și la Răsărit, cum a bătut deja la Mează-Noapte»

„IN UNGARIA“

(Urmare)

Nu numai ca vanitate patriotică, Ungurii au invitat lumea întreagă să celebreze cu ei aniversarea instaurării lor în Europa.

Asvirlind milioane fără socoteală pentru a organiza o expoziție grandioasă, înbogățind cu această ocaziune capitala cu monumente pompoase, acoperind țara cu arcuri de triumf și cu statui destinate a glorifica pe Arpád și pe ceilalți eroi maghiari, guvernul din Budapesta a avut un scop politic, a cărui expresiune se găsește în uvragele publicate cu acea ocaziune. Până atunci într'adevăr «lipsise Ungariei o ocaziune legală și manifestă de a se afirma ca *independentă de Austria*, ca putere coordonată și aliată, avind viață politică proprie, bogățiile sale, comerțul său, industria sa, finanțele sale, *politica sa*, guvernământul și capitala sa distinctă. Înaintea străinului, trebuința acestei afirmațiuni, devenea din ce în ce mai imperioasă» (1) s'a voit a se proba că, după vorba fostului president al consiliului, d-l *Weckerlé*, *Statul unguresc nu coprinde decât o singură națiune politică, națiunea ungurească una și indivisibilă*. Dar contra acestei aroganțe a celor 7 milioane de Maghiari care pretind a reprezenta ei singuri Statul, protestează 10 milioane de locuitori aparținind la alte rase (2). De bună voe ei ar fi lăsat pe descendenți companionilor lui Arpád să-și facă în pace expoziția

lor și să-și celebreze mileniul, dacă n'ar fi împins cu forța la o manifestațiune pur maghiară, popoarele cărora această aniversare nu le reamintea decât persecuțiunile în care ele erau victimele. În Aprilie 1896 cite-va zile înaintea deschiderii expozițiunii— *Comitetul celor trei naționalități* (română, slovacă și sîrbă) reunit la Budapesta, denunță această *inscenare înșelătoare*, prin care Maghiarii voiau să probeze Europei că popoarele Ungariei sunt unite și satisfăcute, deși în realitate majoritatea era departe de a fi mulțumită. «Noi protestăm, zicea comitetul, contra acestor serbări care ne represintă ca popoare cucerite și supuse. Protestăm contra celor ce asvirle așa de nebunește contribuțiunile noastre. În circumstanțele actuale cînd majoritatea locuitorilor regatului se simte aservită, noi considerăm aceste veselii ca un nou atentat în contra existenței noastre naționale». În acelaș timp izbucnesc protestațiuni pe teritoriul austriac, și un congres «antimilenar» stringînd la Viena pe reprezentanții tuturor raselor nemaghiare din imperiu, redijează un viguros manifest contra «insolentei provocări ce le-a fost aruncată».

La 2 Mai totuși, expoziția tu solemn inaugurată la Budapesta, în prezența suveranului și a ambasadurilor tuturor puterilor. Cînd s'a aflat la Belgrad, că cușorile naționale ale regatului independent ale Serbiei figurase la această ceremonie ca nici odată la serbările de încoronare, printre

(1) Chélaré: la Hongrie millenaire, 1896.

(2) Aceste-tifre sunt cu totul aproximative, de oare ce statistica ungurească mărește totdeauna numărul loc. maghiari, și micșorează, pe cit e posibil, cifra celorlalte naționalități.

Pentru aceasta s'a recurs la toate mijloacele.

Astfel toți Jidani sunt socotiți ca Maghiari. Apoi, pentru a favoriza maghiarizațiunea, guvernul autoriză, pe particulari, în schimbul unei ușoare taxe de 1 leu și 25 bani, a schimba numele lor slave, germane sau

române, în nume ungurești. De altfel Jidani, singuri uzează de aceasta, și cum s'a lăsat lor alegerea, ei au profitat pentru a-și lua numele cele mai aristocratice, — de aceea s'a văzut un oarecare număr de *Dreyfus*, *Cohén*, *Meyer* și *Rosenthal*, transformați în *Hunyady*, *Toekoeli*, *Rădöczy*, *Szecheny* etc. Orașul Budapesta numit pe drept *Judapest* e plină de Ovrei, al căror nume, sonore imprumutate, ascund mai mult sau mai puțin origina (Nota autorului).

drapelele vechilor provincii ungurești, s'a produs o indignațiune generală, și guvernul sîrb n'a putut împedeca tinerimea universitară a capitalei de a arde în public și în aplăusele mulțimei, drapelul maghiar. Indignarea se propagă pînă în România. Deși drapelul român nu fusese supus la aceiași umilire ca drapelul sîrb, studenții din București profitară de ocaziune pentru a fraterniza cu camarazii lor dela Belgrad și a mărturisi sentimentele lor față de Maghiari, organizînd la rîndul lor o manifestațiune unde strigătele de: *Trăiască regele Carol*, se amestecau cu strigăteln de: *Jos Ungaria! Jos Mileniul*. În acelaș timp la Senat, un membru al opozițiunii conservatoare reproșă în termeni severi guvernului pentru că luase parte la serbările din Budapesta, care nu interesau întru/nimic națiunea română. Președintele Consiliului, d-l D. Sturdza, răspunse la aceste reproșuri, invocînd necesitățile diplomatice și citînd ca exemplu pe *națiunea franceză obligată în afară de sentimentele ei, de a lua parte la serbările dela Kiel!* Mărturisire semnificativă, căci arată că Ungaria, Stat zis amic și chiar aliat al României (decînd aceasta a intrat în cercul Triplei) culege dela Români tot atîtea simpatii, cite găsește Prusia la noi! (la Francezi).

Se poate judeca după aceasta neplăcerea pe care au simțit-o supușii regelui,

Carol văzînd că suveranul lor se duce la Budapesta cite-va zile în urma împăratului german, și dă astfel orgoliului maghiar o satisfațiune apreciată. În timp ce presa română desaproba cu amărăciune această vizită, sau se forța a-i micșora ținuta.

Jurnalele ungurești n'au lipsit de a accentua importanța demersului neașteptat «după violentele răcriminațiuni contra Ungariei care au ayut loc adeseori în Camera Română». Intonînd un cîntec de victorie, au declarat că manifestația era semnificativă, «prin aceea că punea mai mult ca totdeauna, în relief misiunea pe care Ungaria trebuie s'o aibă în Orient.» Dar *nici un jurnal român*, chiar dintre acelea legate de guvern, n'au respuns la invitațiunea adresată de presa ungurească, cu această ocaziune.

Mai mult chiar, Președintele Consiliului d-l D. Sturdza, a cărui venire la Pesta fusese anunțată, în ultimul moment a declarat că nu va acompaña pe suveranul său în vizita de curtoasie pe care acesta o face împăratului rege. Regele Carol, luînd în mîini destinele României, n'a uitat că este un Hohenzolern, dar dacă a reușit să învingă repugnanțele supușilor săi, vîrîndu-i în Tripla Alianță, nu va putea nici odată să-i facă să abdice dela animositatea lor în contra Maghiarilor.

(Va urma)

ROMANII DIN BULGARIA

Redacția *Gazetei Macedoniei* ne trimite următoarea interesantă corespondență pe care a primit-o ea:

De mult doream ca să scriu la vre-o gazetă românească din România, despre cele cite s'au petrecut și se petrec încă aici, la hotarele Bulgariei de către comitanii (neregulații) Bulgari,

cari sub pretext ca să apere pe creștinii din Turcia, mai rău le fac și sub masca de liberatori ai creștinismului ei nu sunt alt-ceva decît niște ordinari bandiți de codri.

Neavînd însă nici un prieten la București cărui să-i scriu, acum iată că din întîmplare un număr din «Gazeta Macedoniei» a sosit și pe la noi și am citit cu mare bucurie că și noi Românii macedo-

neni avem o foaie care se ocupă numai despre binele nostru și ne apără de dușmani, cari caută să nimicească neamul românesc de aici.

Orașul nostru, domnule Redactor, se găsește aproape de frontiera turcească, și are peste 200 de case de Români păstori, dintre cari jumătate locuiesc în mahalaua de sus, iar alții jumătate în mahalaua de jos.

La mijlocul orașului mai sunt alte 50 de case românești. Inșă vai! mai toți sunt amenințați a fi bulgarisați, din cauză că au emigrat din Macedonia de mult și n'au avut școale nici educație românească ca să-și păstreze naționalitatea.

Imprejurul orașului nostru inșă sunt sate întregi românești și precum în partea de dincoace, tot așa și în partea de dincolo a graniței se găsesc mulți Români.

Dincolo este orașul *Melnic*, lângă muntele *Dospat*, care este plin de păstori Români. La spatele acestui munte sunt satele românești *Buzdov* cu 300 de case, *Lopova* cu 400 de case, *Šatrova* cu 350 etc. *Vlahii* aceștia sunt renumiți pentru oile lor cornoase, cu lână fină și abundentă din care se fac mantale (*tămbări*) flanele, ciorapi, *imbule*, cunoscute în toată Bulgaria.

Până la 1894 ei au trăit foarte bine, inșă dela acest an și încoace n'au văzut sărmanii nici o zi tericită, și de cine crezi, de Turci? nici de cum, ci de Bulgari. Dela 1894 și încoace, în fie-care vară ei sunt siliți de cetele bulgărești să le dea mîncare, să-i îmbrace, dîndu-le tîmbări, opinci, piine și totul.

Și nu e de ajuns aceea, dar la întoarcere îndărăt spre Bulgaria să le ia și toate paralele ce le au.

Iată ce-mi spune și un Român care a avut nenorocirea ca să ia parte la mișcarea cetelor de comitani, înșelat de către căpitanul acestora, *Don-u Voivoda*, că se va duce în Turcia pentru liberarea creștinilor. Acest șef de bande, cu știrea guvernului din Sofia, a strîns o ceată de vre-o 40 de inși și au plecat spre *Strumnița*, și în loc să se bată cu Turcii, i-a venit mai bine ca să despoae pe celniții români, dela cari au luat 500 de berbeci, 150 de tîmbări, 300 de perechi de ciorapi, 80 de mintane, 80 de flanele de lână și alte multe, pe cari nu sunt în stare a vi le descrie pe toate.

Nu s'au mulțumit cu aceste toate, ci au cerut și 500 de lire. Celnicul român neavînd bani gata ca să dea această sumă, *Dancu Voivoda*, a pus pe voinicii săi (?) de i-au tăiat mai întiu mîinile, apoi urechile și în fine capul. Au ucis după aceasta și pe cei patru copii ai sărmanului Celnic și au deflorat două fete ale lui și multe alte barbarii, pe cari nu le pot să le descriu, căci mi se rupé inima de durere.

Altă dată vre-o 50 de indivizi, sub conducerea lui *Caramanof* tot așa au făcut cu Celnicul *Nicea* din *Bozdov*, după ce au mîncat vre-o 100 de berbeci și piine, au luat haine, tîmburi, flanele, au despuiat de parale pe toți Români din acea localitate și au îmbrăcat pe toată ceata cu haine albe de ale Românilor și s'au întors la 25 a lunei trecute, mergînd la Sofia unde au să se laude și au să fie lăudați, că au luptat pentru liberarea Macedoniei!

„Ce să-ți mai scriu de șeful de bande *Cociu*, *Liututa*, *Muștrucu* și alți, cari au adus la Sofia din hoțiile ce au făcut în Macedonia, peste 50 de ocale de argint, bucăți strinse de pe fesurile bogate ale Româncelor macedonene, precum au și vindut vre-o 50 de *mahmudie* (monedă de aur în valoare de 3 lire una) lui *Robce*, agent secret al guvernului actual, care ține niște tuneluri la Sofia. Sărmanii de Români nu știu cui să se adreseze și să plîngă.

Așa de mult suferă Români dela *Dospat*, încît vre-o cinci-șase comune au făcut o petiție la guvernul Bulgar, să dea loc în Bulgaria ca să se mute, pentru ca să scape de prădăciunile comitanilor și n'am aflat inșă de rezultatul acest ii demers.

După toate informațiunile și asigurările ce am putut căpăta, este că patrioții Bulgari caută ca să nimicească elementul românesc de peste graniță, căci le stă în drum ca spinul în ochi.

Cel mai bun lucru după mine, este ca să se deschiză școale românești în acele comune, cu toate că pînă astăzi școalele cari există în centrul Macedoniei nu am auzit despre ele să fi făcut ispravă mare.

Ce păcat, că se pierde elementul nostru cu toate că e așa de numeros, ca și Bulgarii și posedă calități mai bune decît Grecii și Slavii!

Coleastrandu.

ISTORIE, ETNOGRAFIE, CHESTII SOCIALE

TEORIA RASSELOR

(Urmare).

Fenomenele evoluției sociale.

S^{unt} patru sunt fenomenele evoluției sociale: *invasiunea, cucerirea, coloni-zațiunea, emigrațiunea.*

Examinarea celui d'întîiu din aceste fenomene a *invasiune* confirmă un adevăr sociologic și anume *o organizațiune socială nu se poate zice constituită dacă pe lângă primul element care este unirea funcțiunilor sociale care poate fi determinată numai de o trebuință întîmplătoare și trecătoare, nu se adaugă și un altul, derivat din legătura teritoriulă, care singură imprimă organizațiunei un fel de caracter de stabilitate.* Dacă lipsește acest al doilea element constitutiv, organizațiunea socială nu va putea avea o eficacitate activă asupra unui grup etnic, cu care s'ar găsi în contact, ci din contra va trebui să sufere o influență proporționată gradului de superioritate ce domnește față de constituțiunea socială.

Și tocmai aceasta o putem constata la invasiuni. Un popor invasor fiind lipsit de un substrat fizic, de un teritoriu în care să-și delimiteze și fixeze dezvoltarea sa, rămîne înzestrat cu o organizațiune precară și, prin urmare, nu poate exercita o acțiune socială activă și într'adevăr durabilă, dacă ținutul unde se stabilește se găsește deja locuit de populațiuni înzestrate cu organizațiune adevărată și proprie. Astfel cînd cu invasiunile pe teritoriul imperiului roman a Visigoților, Erulilor, Ostrogoților, Longobarzilor, ori unde se stabilesc ei, se adaptează în scurtă vreme limbei, obiceiurilor, într'un cuvînt întregi organi-

sațiuni sociale romane. Numai la Longobarzi istoria ne prezintă un period relativ lung de separațiune distinsă între poporul invasor, care pare a alcătui clasa stăpînitoare și prin urmare capabilă de a determina o oare-care transformațiune socială, și între cel biruit; dar chiar și această stare de lucruri nu a fost de așa natură ca să permită distrugerea sau modificarea adîncă a unei constituțiuni ce-și avea rădăcinile într'o comunitate seculară de viață socială. Și într'adevăr, procidînd dela faptul istoric al expedițiunei lui Carol cel mare, în care nu se poate dovedi cită parte a avut pura acțiune întîmplătoare și cită parte concursul acelor condițiuni sociale cari aveau să favorizeze reușita acestei întreprinderi, e sigur, că dacă regatul Longobarzilor ar fi continuat în Italia, sau ar fi reușit, întrebunțînd toate elementele istorice ale unei vieți naționale, ca să accelereze acea expansiune a vieții sociale, care ar fi trebuit să se dea ființă constituțiunei unui Stat omogen, în care poporul invasor s'ar fi găsit cu totul contopit, sau, slăbindu-se forța sa, s'ar fi desfăcut încetul cu încetul în un număr foarte mare de grupuri teritoriale, în cari autoritatea fiecărei căpetenii puternice, întocmai precum s'a întîmplat totdeauna, și pretutîndeni în urma invasiunilor ce au inaugurat societatea feudală, astfel s'ar fi concentrat și întărit cu violență, în vederea unei mai mari expansiuni de viață socială, reclamată de consecința trebuințelor mai mari și mai complexe, decît acele ale simplei protecțiuni individuale, din care, a derivat acea formă de organizațiune.

Trecem acum la *cucerire*. Ceea ce deosebete cucerirea de invasiune este că acțiunea directă de a estinde o oare care

influență, pornește dela o organizațiune socială constituită pe baza *teritorială*.

Negreșit că adesea pare ușor de a stabili această diferență pentru că de obicei invasiunile nu sunt întregi, ci parțiale, mărginindu-se numai la o parte de popor, care părăsește ținutul ce locuiește, ca să treacă într'un ținut mai potrivit pentru propria sa dezvoltare; dar chiar și în acest cas se poate observa că, atunci când aceste aglomerări de oameni se găsesc cu totul independente în acțiunea lor de grupul local, când adică este adevărată invasiunea, ei departe de a constitui baza unei extensiuni a organizațiunii lor proprii, sunt în pozițiune de a asimila pe acea găsită aiurea deja constituită: invasiunea popoarelor nordice spre Europa de Miază-Zi a făcut să se opună dezvoltării de organizațiuni sociale proprii acelor grupuri din cari derivă, altele cari au continuat, cu toată fuziunea nouilor elemente etnice, să conserve întipărirea lor istorică; invasiunile popoarelor de Miază-zi spre Nord nu au ajuns la o extensiune teritorială decit acolo, unde ținuturile păreau cu totul părăsite, căci acolo unde se găsea o altă organizațiune socială deja constituită, aceasta n'a întârziat să iasă biruitoare, asimilind pe noii veniți (Sicilia) sau gonindu-i de pe pământul lor (Spania), și istoria nu ne prezintă o altă excepțiune la această lege, decit Statul turcesc (și pe cel ungar N. R.), a cărui viață de altmintrelea toată lumea știe, că se datorește unor cauze artificiale și motive excepționale și nu mai încapă îndoială, trecătoare.

Acestea premise, nu este acum greu să arătăm în ce condițiuni este posibilă săvârșirea cuceririi. Dacă are de scop să estindă limitele teritoriale a unei date organizațiuni sociale, ea trebuie neapărat să întocmească pe aceea, care există deja în regiunea cucerită. Mijlocul cel mai primitiv este de a distruge cu totul poporul biruit.

Anticitea este plină de astfel de exemple: pe țărmii Iordanului poporul iudeu, recucerindu-și după 440 ani, teritoriul din care fusese izgonit, măcelărește 40 mii de oameni și distruge întregi triburi și sate: Egiptienii și popoarele cuceritoare din Orient nu reușeau să se asigure în contra răscoalei popoarelor supuse lor, decit răspinzind printre ele torente de sânge; mai târziu Roma măeastră în felul de expediente pentru cuceriri militare, distruge Cartagina și Saguntul, pentru că amenințau neconținut expansiunea teritorială și Carol cel Mare nu triumfează asupra neconținutelor răscoale a Saxonilor decit recurgând la aceleași mijloace singeroase, pe cari le adoptaseră deja predecesorii său în contra Aquitanilor. Vine însă momentul, când și aceste mijloace par neîndestulătoare: Frederic Barbarossa distruge de trei ori Milano și cu toate acestea el reinviază tot mai înfloritor și mai amenințător. Care este dar noul mijloc de răspindire teritorială ce are să întocmească pe cea singeroasă? Sclavia s'a dovedit în anticitate ca un mijloc, ce prezintă avantajul de a se putea folosi de multe vieți omenești, întrebându-le ca un nou izvor de bogăție; dar în astfel de condițiuni nu se pot subjuga decit indivizi ce țin la o organizațiune socială primitivă, în care adică ei nu simt încă conștiința acelei funcțiuni sociale, ce-i ține legați pe indivizii din societatea cultă și se găsesc prin urmare incapabili de o reacțiune colectivă. Aceste organizațiuni sunt cele numite de *Durkheim* (1) *mecanice* sau prin asemănare, în care e posibilă o creștere aproape neluminată de masă, ce nu determină însă nici o dezvoltare în divisiunea muncii lor organice: astfel imensele imperii al Asiriei, Babiloniei, Egiptului etc., unde populațiuni întregi se reduc în sclavie, unde lupta de întregi civilizațiuni seculare ne

(1) Durkheim -- Divisiunea muncii Cap. II.

presintă o repetiție constantă a aceluiași fenomen primitiv de viață socială, așa că întreagă această muncă extraordinară omenească, nu mai rămâne decît ca o sterilă amintire uriașă cîu totul despărțită de cursul succesiv al evoluțiunii sociale europene, nu erau decît niște organisme primitive, în cari funcțiunea socială nu era încă distinsă și în cari omul nu era în stare să simtă nici cel mai mic stimul a conștiinței drepturilor și datoriilor sale. Numai între acestea putea găsi teren rodnic cucerirea, cu consecințele sale fatale pentru siguranța în demnitatea omenească; într'o organizațiune socială mai înaintată însă, în care solidaritatea individuală nu mai este *mecanică*, ci într'adevăr *organică* (1) răs-pîndirea teritorială apare cu mult mai greu, găsindu-se în acest cas în neputință de a întrebuița mijloacele de distincțiune, sau de a nimici în mod absolut activitățile individuale ale unor oameni, cari alcătuiesc

(1) Durkheim, op. cit. Cap. III.

deja un corp social, căreia îi aparțin ei. Lipsește prin urmare în asemenea cas orice cale pentru un succes constant.

Voltaire povesteste, că o biată mamă a cerut într'o zi lui Mahmud, norocosul cuceritor al Greciei, Indiei și Persiei, să facă dreptate pentru asasinarea unui fiu al său, care a fost jefuit și omorît în provincia Yrac din Persia. La aceasta Sultanul ar fi răspuns: Cum vrei să fac dreptate așa de departe? Iar mama ar fi replicat: Atunci de ce ne-ai cucerit, dacă nu ești în stare să ne cirmuești? Acest episod ne arată cum cucerirea pierde mereu din valoare, pe măsură ce se ameliorează viața socială. Este un adevăr constant, care își face din ce în ce mai mult drum, că *acolo unde viața socială apare așa desvoltată încît poate asigura fie-cărui individ și fie-cărei națiuni libera expansiune a activității sale, nu mai poate fi vorba de cucerire. Justiția tinde să facă peste tot uniforme bazele conviețuirii sociale.*

(Va urma)

CRONICA GENERALA

PARTIDELE NOASTRE ÎN CHESTIA NAȚIONALĂ

E vorba acum de raliare în Transilvania; cu ocazia aceasta toate elementele independente tind a degaja partidul național de peste munți de legături militante și unilaterale cu vr'unul din partidele noastre. «Dreptatea» din Timișoara își încheie o serie de articole, în chestie, astfel:

Chestiunea națională nouă ni-e sfîntă și mare, lupta ce o purtăm pentru ea e asemenea sfîntă, și noi luptăm cu sinceritate, cu dor, cu abnegațiune.

Chestiunea aceasta nu e numai a noastră, a Românilor nefericiți ajunși sub hegemonia maghiară, ci e a tuturor Românilor; deci nu e nici a partidului național-liberal nici a partidului conservator.

Și sfîntă fiind cauza noastră, ca și de un lucru sfînt trebuie să ne atingem de ea și nu trebuie să o subordonăm intereselor egoiste de partid.

Ajutoral fraților noștri din România îl așteptăm, îl dorim, chiar îl cerem, și ei datori sunt să ni-l deie, că ne sunt frați,

că sunt liberi și noi subjugăți, că suntem săraci și slabi, ear ci puternici.

Ajutoarele lor ne sunt totdeauna prețioase și scumpe, — dar nu cereți, fraților, și nu cercați, ca în schimbul acestor ajutoare, chestiunea noastră sfântă să o subordonați intereselor voastre de partid, căci atunci ne revoltăm, respingem ajutoarele voastre și așa săraci și slabi cum suntem, ne apărăm noi cauza sfântă, preferind să cădem cu glorie, cu cauza curată, decât s'o pătăm.

Noi ne știm necazurile și durerile și drumul pe care trebuie să mergem, nu cereți să ne dați voi directiva după vederile voastre strimte de partid. Voi nu vă puteți închipui desastrul ce l-ați produs până acum între noi prin procedura voastră, și desastrul ce l-ați produce în viitor prin o altă procedură, desbinându-ne luptătorii, făcându-ne de hulă și ocară între noi și de ris înaintea străinilor.

Încetați deci cu procedura voastră de până acum.

Sprizînul și ajutorul vostru moral și material nu-l mai dați pe viitor persoanelor singurale, indivizilor, ci cauzei mari naționale, care singură servește binelui de obș.e.

Numai astfel ne ajutați în adevăr, numai astfel câștigă cauza prin ajutorul vostru; prin aceea însă că favorizați indivizii, cercîndu-i a-i face aderenți ai partidelor voastre, ca după voia voastră să ne călăuzească apoi în lupta națională, — nu numai că nu ne ajutați nimic, ci ne desbinați, ne faceți de ceartă și ocară și ne corumpeti și moleșiți luptătorii.

Ajutorul vostru îl cerem, ajutorul vostru îl pretîndem, și voi frați ne sunteți și trebuie să ne ajutați, însă nu ca până acum, ca acest ajutor mai mult să ne strîie decât să ne ajute ci lepădînd ori-

șice considerațiuni egoiste de partid, prin ajutorul vostru să serviți numai exclusiv sfintei noastre cauze naționale.

MANIFESTUL COMITETULUI NAȚIONAL AL STUDENȚILOR UNI- VERSITARI DELA IAȘI

Comitetul național al tinerimei noastre universitare dela Iași a lansat săptămîna trecută următorul manifest din care vorbește o caldă simțire națională, o fermă hotărîre și mult bun simț.

Români!

Față cu situațiunea din ce în ce mai rea a celor trei milioane și mai bine de Români de peste munți și față cu apatia ce din nenorocire pare că domnește asupra noastră, a celor din regat, cu privire la soarta lor, studențimea universitară din Iași a hotărît ca, în înțelegere cu rectorul universității noastre și cu Liga locală, să pornească mișcare în țară spre a propovădui un mai mare interes în fiecare cetățean din regat pentru soarta fraților de peste munți. Ea a ales un comitet compus din subscrișii, spre aducerea la îndeplinire a acestui scop.

Mijlocul cel mai nemerit prin care credem că vom putea ajunge acest țel, ni s'a părut că este ținerea de întruniri publice în orașele principale ale acestei părți a țării — precum colegii noștri din București au ținut asemenea întruniri în cea l'altă parte — și în acelaș timp îndemnul ca toți cetățenii să se înscrie la Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor, spre a se alcătui astfel în chip temeinic și statornic această instituție menită să unească în cuget și simțiri pe Românii de pretudindenea.

Aceste întruniri vor avea un caracter cu desăvîrșire național — dorința noastră cea mai vie fiind excluderea absolută a ori cărei preocupări de politica militantă,

care ar avea tristul rezultat de a desbina în loc de a înfrăți, de a slăbi în loc de a întări pe Români și cauza lor cea mai sfântă.

Acestea fiind ideile generale după care ne vom călăuzi în activitatea noastră, rugăm pe toți bunii Români să răspundă la apelul nostru în număr cât mai mare pentru ca manifestățiunea ce vom face-o pentru cauza românismului să fie vrednică de ea și să spulbere birfelile dușmanilor cauzei noastre.

Iași, 10 Noembrie 1897.

D. Cădere, I. Leatris, Octav Velciu, D. Mogoș, E. Herovanu, P. Rășcanu, G. Drăgănescu și G. Teodorescu-Chirileanu.

MIȘCAREA ANTI-MAGHIARĂ A SAȘILOR

Sașii din Transilvania, indignați și ei de proiectul de lege al guvernului maghiar care tinde a maghiariza numele toponimice ale orașelor, satelor etc., au început o acțiune de protestare în contra acestei măsuri legislative de maghiarizare.

Ei au hotărât convocarea mai multor întruniri publice de protestare. Cea dintâi s'a ținut Dumineca trecută la Sibiu și a avut un mare succes.

Acum urmează altele.

INFORMAȚIUNI

In comuna Pechea din județul Covurlui, după inițiativa fruntașilor români cu sentimente patriotice, s'a înființat o nouă Secțiune a Ligii și în ziua de 16 Noembrie 1897, s'a constituit în modul următor: Președinte: dr. Al. Tălășescu, vice-președinți: Ioan G. Boiu și P. Oardă, Casier: Costea, secretar: C. Iliescu, membri: C. N. Petrescu, I. Ur. oiu.

Comitetul central luând act de constituirea acestei Secțiuni, aduce viile sale mulțumiri pentru această inițiativă inimoasă a fruntașilor locuitori din «Pechea» care va servi ca un exemplu demn de imitat și pentru alte localități lipsite de un asemenea organ prin care mulți Români ar voi să-și exprime sentimentele lor, și să-și aducă obolul lor în ajutorul cauzei naționale.

Ziarul *Times* publică două mici articole (No. dela 19 și 23 Noembrie n.) în care se ocupă de politica noastră exterioară în legătură cu chestiunea națională, zicând, că deoarecہ între Austro-Ungaria și Rusia s'a stabilit o înțelegere în chestia Orientului,

este natural ca Regele Carol să se apropie de Petersburg.

Ziarul englez arată apoi, că această apropiere este privită în România, ca o schimbare de front a politicii externe. El citează apoi citeva pasagii din *Drapelul* și anunță apariția *Patriotului*, ziar ce, după *Times*, are să pledeze pentru alipirea României la politica alianței franco-ruse.

*

Cetim în Tribuna Poporului din Arad: Ca să nu treacă săptămână fără ca vre-un Român să intre în temniță, tribunalul din Alba-Iulia a și înmînat domnilor Aurel Danciu, proprietar și director de mine în Bucium; Dr. Ioan David, cand. de avocat; Simeon Dandea, proprietar; George David, student universitar; Ioan Naicu, proprietar în Bucium; Virgil Todescu, doctorand în medicină; Nicolae Băicșan, paroch în Bucium-Isbita; Grigore Sima, paroch în Cărpeneș, Elena David și Sofia David, din Munții Apuseni, să intre în temnița

ordinară a-și face pedeapsa la care au fost osîndiți, pentru că au întâmpinat cu simpatie pe regretatul Băbușiu, cînd acesta ieșise din temniță.

Societatea academică-literară «România-Înuă» a tinerimei noastre universitare din Viena a luat hotărîrea, încă din anii trecuți, de a înființa un internat în Viena pentru studenți români lipsiți de mijloace cari ar urma la vr'una din Facultățile Universității vieneze.

Mai mulți membri de inimă ai coloniei române din Viena au subscris zilele trecute 20.000 fiorini spre acest scop.

Nu putem decît să felicităm pe brava noastră tinerime din Viena și pe colonia română de acolo pentru această patriotică faptă.

D. senator Stroe Beloescu, care a dăruit astă vară «Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român» suma de 20.000 Lei, a trimis ziarului Tribuna din Sibiu suma de 400 Lei, costul abonamentului pentru zece numere la acest ziar.

Tinerimea universitară dela Iași și-a ales un comitet național cu menirea de a începe în Moldova, într'un nobil paralelism cu comitetul național studentesc din București, o mișcare de propagandă a chestiunii naționale.

Comitetul dela Iași poartă numirea de «Comitetul național al studenților universitari, Iași» și este constituit în următorul mod: Președinte: D. Cădere, Secretari: I. Leatris și G. Drăgănescu, Membri: Octav Velciu, D. Mogoș, E. Heroveanu, F. Rășcanu și G. Teodorescu-Chirileanu.

Salutăm cu bucurie laudabila faptă a tinerimii universitare din a doua capitală a țării și îi dorim succes.

Dumineca trecută s'a ținut la Piatra-Neamțu o întrunire publică, convocată de comitetul național studentesc din Iași.

Oratorii au vorbit despre importanța chestiunii naționale.

La sfîrșit s'a votat o moțiune în care se hotărăște reînființarea Secției Ligii Culturale din localitate

S'au expedit apoi trei telegrame d-lor dr. Rațiu, la Sibiu, M. Vlădescu la București și d-lui N. Culițanu, rectorul Universității din Iași.

Seara s'a dat un banchet.

Noul Comitet al Ligii secția Predeal ales în 8 a. c. de către adunarea generală de acolo; în 11 Noembrie a. c. s'a constituit în modul următor:

Președinte: Pr. Arhimandrit Dionisie R. Simionescu.

Vice-Președinți: { S. Igiroșanu
Ion Sintu

Casier: Gg. I. Dogărescu

Secretar: Dimitrie Frincu

Membri: { Eduard Harsachi
Frantz-Mak

Secția: din Ploești s'a constituit astfel:

Președinte: Bucur Spirescu

Vice-Președinți { Teodor Raica
Ion Demetrescu-Agraru

Secretar: Ion T. Cruțescu

Casier: N. I. Nedelcovici

Membri: { Doctor E. Ludvig
A. Șuluț-Carpenișeanu

Academia Ortodoxă pentru literatura retorică și muzică bisericească în Seminarul arhidieceșan din Cernăuți, în ședința sa generală ordinară ținută Joi în 4 Noembrie st. n. a. c. s'a constituit pe anul administrativ 1897/8 în următorul mod: Președintele societății: George Ciupră, Secretarul I: Constantin Mercheș, Secretarul II: George Velehorea-Velehorschii. Secția musicală: Președintele secției și viceprs. I: George Prelici, Adlatul I și controlor: Ioan Avram, Adlatul II și econom: Dimitrie Popovici. Secția literară: Președintele secției și vicepres. II: Nicolae Cotta-ciuc, Adlatul I și bibliotecar: Alexandru Baciu. Adlatul II și cassariu: George Cojocar. Comisia revăzătoare: Ioan Grigoraș, Valerian Șesan și George Filievici.

Ziarul franco-rus «Le Nord» a luat în numărul său din urmă cu plăcere cunoștință despre tendințele de raliere și de pornire a unei acțiuni noi peste Carpați.

În No. său dela 22 Noembrie n. ziarul reproduce cu satisfacțiune un articol din L'indépendance Roumaine, articol cu titlul Russie et Roumanie.

Societatea academică «Junimea» din Cernăuți în adunarea sa generală din 2 (14) Noembrie a. c. și-a constituit comitetul pentru anul administrativ 1897/98 în următorul mod:

Președinte: Vasile Burduhos, stud. fil.

Vice-Președinte: Dragos Bumbac, stud. jur.

Secretarul I: Eugen Tarangul, stud. jur.

Secretarul II: G. Burcutian, stud. jur.

Casariu: Eusebie Antonovici, stud. jur.

Controlor: Epaminonda Bocancea stud. jur.

Bibliotecar: Octavia Scalat, stud. jur.

Econom: Ioan Vorobchievici, stud. teol.